

Σχέδιο κειμένου για την ανάπτυξη της Ελληνικής Πρωτοβουλίας στην παγκόσμια διάσκεψη του Ρίο

Πρόσκληση στους πολίτες του κόσμου για το Περιβάλλον* 1992

*Στο φύλλο της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία» της 1ης Ιουνίου 1992 δημοσιεύθηκε η "Πρόσκληση στους πολίτες του κόσμου" συνοδευόμενη από το παρακάτω:
«Το κείμενο που ακολουθεί, αποτελεί μια πρόσκληση στους "πολίτες του Κόσμου", ενόψει της Παγκόσμιας Διάσκεψης του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, που αρχίζει μεθαύριο στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Όσοι το διαβάσουν και το ενστερνισθούν, ας το προσυπογράψουν. Συντάκτης του είναι ο καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου Δημήτρης Ρόκος. Όσοι έχουν να προσθέσουν κάτι, μπορούν να το κάνουν γράφοντας στην "Ε". Ο ίδιος ο κ. Ρόκος το τιτλοφορεί, "σχέδιο κειμένου για την Ανάπτυξη της Ελληνικής Πρωτοβουλίας". Η "Ε", δημοσιεύοντάς το, το προσυπογράφει ευχαρίστως».

Οι πολίτες του κόσμου που υπογράφουμε το κείμενο αυτό, ανεξάρτητα από εθνικές, ιδεολογικοπολιτικές, φιλοσοφικές και φυλετικές καταβολές:

1. **ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΜΑΣΤΕ** την οριακή κρισιμότητα των πολυδιάστατων περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει το κοινό μας σπίτι, ο πλανήτης Γη σήμερα και συνεπώς την καταλυτική σημασία που μπορεί, κάτω από προϋποθέσεις, να έχουν για την ανθρωπότητα οι αποφάσεις της Παγκόσμιας Διάσκεψης του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη.
2. **ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΟΥΜΕ** ότι πέρα από τις τεράστιες ευθύνες των κυβερνήσεων, των πολιτικοϊδεολογικών και κοινωνικών συστημάτων και των συναφών μοντέλων παραγωγής, ανάπτυξης και κατανάλωσης, τα οποία βασίστηκαν τελικά στον άκριτο μετασχηματισμό και την "καθυπόταξη" της φύσης, τον ανηλεή ανταγωνισμό και τη μεγιστοποίηση της απόδοσης και του κέρδους, **υπάρχουν και συγκεκριμένες μεγάλες δικές μας ευθύνες ως παθητικών, ανενεργών ή λιγότερο ενεργών πολιτών, που ανέχονται, ακολουθούν και στηρίζουν επιλογές, στάσεις και συμπεριφορές με προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις στο φυσικό και πολιτισμικό μας περιβάλλον.**
3. **ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ** να συμβάλουμε ουσιαστικά, ατομικά και συλλογικά και μέσα κι έξω από κόμματα και κοινωνικές, επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις, στη συγκρότηση ενός διεθνούς δικτύου πολιτικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, επιστημονικών και καλλιτεχνικών πρωτοβουλιών των πολιτών του κόσμου με στόχο:
να στείλουμε οριστικά στο σπίτι τους τους χρεοκοπημένους πολιτικούς και τις κυβερνήσεις τους, που αφού σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό σχεδίασαν κι εφάρμοσαν πολιτικές, πολεμικού, ιδεολογικού, τεχνολογικού, βιομηχανικού και καταναλωτικού ανταγωνισμού με οδυνηρές για την ανθρωπότητα βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα συνέπειες, αυτή την κρίσιμη στιγμή δεν θα πάρουν άμεσα, αξιόπιστα κι αποτελεσματικά μέτρα:
 - για τη διατήρηση και προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος των λαών της Γης,
 - για τη διάσωση των τροπικών δασών και την παρεμπόδιση της διάβρωσης, της ερημοποίησης και της υποβάθμισης των εδαφών,
 - για την ριζική αλλαγή των μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης, ώστε να μικρύνει το χάσμα Βορρά-Νότου και η συνεχιζόμενη μεταφορά πόρων από το φτωχό Νότο στον πλούσιο Βορρά, να μειωθεί η διαφορική υπερκατανάλωση ενέργειας, να σταματήσει ολοσχερώς η αναίτια πλέον κούρσα των εξοπλισμών, να μειωθούν οι δραματικά αυξανόμενες ανισότητες στον πρώτο κόσμο και να ελαχιστοποιηθούν οι εκπομπές των οξειδίων, κυρίως του άνθρακα, στην ατμόσφαιρα, η χρήση χλωροφθορανθράκων και η παραγωγή τοξικών αποβλήτων,
 - για το ριζικό επαναπροσανατολισμό της παιδείας και της έρευνας, ώστε οι νέοι πολίτες του κόσμου, μέσα κι έξω από τα πανεπιστήμια, αλλά και στους χώρους παραγωγής και δημιουργίας, να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται, να συνειδητοποιούν και να συνεκτιμούν με ολοκληρωμένο τρόπο την ευθύνη τους ως πολίτες, επιστήμονες κι εργαζόμενοι, μια που οι επαγγελματικές τους δραστηριότητες και επιλογές, αλλά και ο τρόπος ζωής τους μπορεί να στηρίζουν ολέθριες για τον πλανήτη μας και την ανθρωπότητα πολιτικές στάσεις και συμπεριφορές.

4. ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ως πολίτες να αντισταθούμε:

- στον κάθε φύσης και προέλευσης εκφυλισμό της δημοκρατίας,
- στη διαφορική κι υποκριτική ευαισθησία της "νέας τάξης" απέναντι στα δικαιώματα των λαών της Γης και
- στην προδιαγραφόμενη στα στρατηγικά κέντρα κι ελεγχόμενη δημιουργία και συντήρηση εστιών τοπικών και περιφερειακών συρράξεων, που με τη σειρά τους θα "νομιμοποιούν" τις παρεμβάσεις κι επεμβάσεις τους.

Μπορούμε και πρέπει να απομυθοποιούμε τεκμηριωμένα με ειρηνικούς και δημοκρατικούς τρόπους κάθε επίδοξο σωτήρα, κάθε ανέξοδο ευχολόγιο και κάθε "σωστική επιχείρηση" που αποφασίζεται για λογαριασμό μας και πάντα ερήμην μας.

5. ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ως χρήστες ή καταναλωτές: να μην εξυπηρετούμε τα παιχνίδια της ασύδοτης πια ελεύθερης αγοράς, που υπερπαράγει, καταστρέφοντας τη φύση και διασπαθίζοντας κι εξαντλώντας τα φυσικά διαθέσιμα του πλανήτη μας, την ώρα που η πείνα, οι ασθένειες, οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, η ερημοποίηση, η περιθωριοποίηση και η μόλυνση του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος επεκτείνονται όχι μόνο στο Νότο, αλλά και στα γκέτο του Βορρά.

Μπορούμε και πρέπει να αρνηθούμε την παραπλανητική διαφήμιση, αλλά και τις επιβαλλόμενες πλασματικές ανάγκες και να ρυθμίσουμε εμείς με τις συνειδητές επιλογές μας τις σχέσεις προσφοράς και ζήτησης.

6. ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ως επιστήμονες, πανεπιστημιακοί ερευνητές και δημιουργοί να μη συμβάλουμε άκριτα στην καταστροφική για τη φύση και την ανθρωπότητα εκμετάλλευση των πορισμάτων του έργου μας και στην εμπορευματοποίηση κάθε αξίας, ευαισθησίας και ομορφιάς στη ζωή μας.

Μπορούμε και πρέπει να μη δεχθούμε να καταντήσουμε δορυφορικοί εργαστηριακοί υπηρέτες του εμπορίου και της βιομηχανίας, παραγνωρίζοντας τον κοινωνικό ρόλο του επιστήμονα και του δημιουργού και την ευθύνη μας ως πολιτών.

7. ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ ως άνθρωποι: να προσπαθήσουμε να μη συμβάλουμε με τις αδυναμίες μας, με τις κληρονομημένες στάσεις και τις βιασμένες συμπεριφορές μας στην επιβάρυνση του πλανήτη μας, στην εξαφάνιση της κοινωνικής αλληλεγγύης, στην υποβάθμιση της ποιότητας της ζωής μας και στο ανώφελο ξόδεμά της σε σκοπούς και στόχους που τα κάθε είδους συμφέροντα με χίλιους και συχνότατα εξαιρετικά ελκυστικούς τρόπους μας επιβάλλουν.

Μπορούμε να αρνηθούμε τις αγοραίες αξίες του συρμού, την πλύση εγκεφάλου του συστήματος και των μαζικών μέσων επικοινωνίας του και την ισοπεδωτική χειραγώγησή μας από τους κάθε είδους εκπροσώπους του "παλιού", που επιβιώνουν ακμαίοι, αλλά και αναπαράγονται με ευθύνη μας.

8. ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ότι μια τέτοια προσπάθεια στις μέρες μας και δύσκολη είναι κι ανέφικτη για πολλούς από μας, αλλά και προορισμένη να αποτύχει για τους συμβιβασμένους ρεαλιστές. Εμείς όμως έχουμε άλλη γνώμη.

Οι πολίτες του κόσμου, οι μέχρι σήμερα παροπλισμένοι, απογοητευμένοι κι ανενεργοί, συνειδητοποιούμε ότι η κρισιμότητα των περιστάσεων επιβάλλει την με ελεύθερη επιλογή μας χειραφετημένη συλλογική και ατομική πολιτική και κοινωνική μας δραστηριότητα, εκεί που ο καθένας μας νομίζει ότι μπορεί και θέλει να δράσει, χωρίς καμία καθοδήγηση, καμία ηγεσία, καμία χαρισματική ηγετική φυσιογνωμία και κανένα ψευδεπίγραφο όραμα.

Οι απλές, παλιές πανανθρώπινες αξίες της ειρήνης, της ομορφιάς, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της αρμονικής ζωής με τη φύση και τους ανθρώπους και της χαράς της δημιουργίας μας, φθάνουν κι είναι πια καιρός να πάρουν την εκδίκησή τους.

Η νέα και μόνη ανερχόμενη δύναμη στον κόσμο μας είναι οι υποψιασμένοι, συνειδητοί, ώριμοι, δημιουργικοί, υπεύθυνοι, χειραφετημένοι και ενεργοί πολίτες του.

Γιατί μόνο αυτοί μπορούν να αλλάξουν τους ηγέτες τους με την ψήφο τους, να ενθαρρύνουν ή να αποθαρρύνουν πολιτικές με την εμπιστοσύνη τους, να ελέγχουν την αγορά με τη ζήτησή τους, να στηρίζουν αξίες με τη στάση και το παράδειγμά τους και ν' ανοίξουν ένα παράθυρο στην ελπίδα με την υπευθυνότητα και την κοινωνική τους πράξη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΛ. ΡΟΚΟΣ

από τη "βιώσιμη" ή "αιεφόρο"
στην
αξιοβίωτη ολοκληρωμένη
ανάπτυξη

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Α. Α. ΛΙΒΑΝΗ